

NGŨ LIỆU THAM KHẢO THỂ LOẠI THƠ HIỆN ĐẠI

1. Xin đổi kiếp này

*Nếu được đổi kiếp này tôi xin hóa thành cây,
Thử những nhát rìu rạch sâu da thịt.
Trong biển lửa bập bùng thử mình cháy khét,
Thử chịu thời độc tàn, thử sống kiên trung.*

*Nếu đổi được kiếp này, tôi xin hóa ruộng đồng,
Thử ném vị thuốc sâu, thử sắc mùi hóa chất,
Thử chịu bão giông, thử sâu rày, khô khát,
Thử ngập mặn, triều cường, núi lửa, sóng thần dâng.*

*Nếu được đổi kiếp này, tôi xin hóa đại dương,
Thử dầu loang hắc nồng, mùi cá trôi hôi thối,
Đau vì kiệt tài nguyên, khổ vì không biết nói
Thử biết gồng mình, thử quặn quai đứng lên.*

*Nếu đổi được kiếp này, tôi xin làm không khí,
Thử khói bụi ngày đêm, thử ngọt ngạt trưa hè,
Thử không còn trong xanh vì lũ người ích kỉ,
Thử tiếng ồn đình tai, thử cái chết cận kề.*

*Tôi làm gì đây? Khi vẫn kiếp con người!
Tôi nhận về bao nhiêu? Tôi lấy gì trả lại?
Tôi phá hoại những gì? Tôi đã từng hối cải?
Xin đổi được kiếp này..!
Trời đất có cho tôi ???*

(Nguyễn Bích Ngân; nguồn: Vietnamnet.vn)

* Chú thích:

- Nguyễn Bích Ngân hiện là học sinh lớp 8A1, trường THCS Nguyễn Đình Chiểu, Hà Nội.
- Bài thơ *Xin đổi kiếp này* của Bích Ngân đã được chia sẻ rộng rãi trên mạng xã hội, nhận được nhiều lời khen ngợi về sự sâu sắc và ý thức bảo vệ môi trường của tác giả trẻ tuổi.

2.

Cảm ơn Đất nước

(1) Tôi chưa từng đi qua chiến tranh
Chưa thấy hết sự hi sinh của bao người ngã xuống
Thuở quê hương còn gồng gánh nỗi đau.

(2) Tôi lớn lên từ rẫy mía, bờ ao
Thả cánh diều bay
Lội đồng hái bông súng trắng
Mẹ nuôi tôi dài dầu mưa nắng
Lặn lội thân cò quãng vắng đồng xa.

(3) Tôi lớn lên từ những khúc dân ca
Khoan nhặt tiếng đàn kìm
Ngân nga sáo trúc
Đêm Trung thu say sưa nghe bà kể
Chú Cuội một mình ngồi gốc cây đa.

* Chú thích:

- Huỳnh Thanh Hồng (1964 – 2007) quê ở Vĩnh Long, là hội viên Hội Nhà báo, hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Vĩnh Long. Ông là một gương mặt văn nghệ được nhiều người yêu mến bởi giọng thơ như một men say rất lạ, dễ chạm lòng, sâu lắng tình yêu với quê hương đất nước.

(4) Thời gian qua
Xin cảm ơn đất nước
Bom đạn mấy mươi năm vẫn lúa reo, sóng hát
Còn vọng vang với những câu Kiều
Trong từng ngân ấy những thương yêu
Tiếng mẹ ru hời
Điệu hò thánh thót
Mang hình bóng quê hương tôi lớn thành người.

(5) Đất nước của tôi ơi!
Vẫn sáng ngời như vàng trắng vành vạnh.

(Theo Huỳnh Thanh Hồng)
Nguồn: <https://www.thivien.net/>

3.

Kiếp lá

ngón ngang những lá về đất
chiếc nào đã đi tận cùng kiếp lá
chiếc nào kiệt sức sau ngả nghiêng gió dập mưa vùi
chiếc nào vô ý sẩy chân giữa tiệc mừng nắng mới

lá cứ thế hồn nhiên chịu đựng
những đắng cay xô đẩy giận hờn
lần mưa quất quần quai rất tê
cú gió quật bầm dập rệu rã

lá cứ thế hồn nhiên đón nhận
những ngọt ngào ve vuốt yêu thương
giọt sương đêm mát lạnh đê mê
làn nắng sớm ấm nồng ngây ngất

và sau cuối lá hồn nhiên về đất
làm hạt mùn tinh túy đỡ chồi lên.

(Hoàng Đăng Khoa, nguồn:
[Wikipedia tiếng Việt](#))

* Chú thích:

- Hoàng Đăng Khoa (sinh năm 1977 tại Quảng Bình) là một nhà phê bình văn học và nhà thơ Việt Nam. Trong lĩnh vực sáng tác, Hoàng Đăng Khoa đã xuất bản các tập thơ như "Kiếp lá" (2005) và "Khát vọng mùa" (2016).
- Với những đóng góp đáng kể, Hoàng Đăng Khoa đã nhận được nhiều giải thưởng, trong đó có tặng thưởng thường niên của Hội đồng Lý luận phê bình văn học nghệ thuật Trung ương (2017), Giải thưởng văn học nghệ thuật, báo chí 5 năm (2014 - 2019) của Bộ Quốc phòng và Giải thưởng Lưu Trọng Lư của tỉnh Quảng Bình (2021).

4.

Nhớ ngoại

*Con về quê cũ trời thưa vắng
Ngõ cúc buồn tênh dậu(1) cúc già
Bên thềm trầu úa không người hái
Cau đã mấy mùa quên trở(2) hoa.*

*Nhớ xưa bóng ngoại nghiêng chiều nắng
Tóc trắng cùng mây trắng dưới trời
Xòe tay ngoại đếm từng thu cuối
Con nào hay biết mỗi thu vui?*

*Con đi mỗi bước xa, xa mãi
Dáng ngoại bên hiên. Nắng tắt dần
Lá nghiêng về cội(3) con tìm ngoại
Tê tái chiều buông tím góc sân.*

(Bảo Ngọc, *Giữ lửa*, NXB Hội Nhà văn 2015, trang 62)

* Chú thích

- Bảo Ngọc, tên thật là Nguyễn Thị Bích Ngọc, sinh năm 1974 tại Khoái Châu, Hưng Yên, là một nhà thơ Việt Nam chuyên sáng tác cho thiếu nhi. Chị tốt nghiệp khóa V Trường Viết văn Nguyễn Du năm 1998 và hiện công tác tại báo Thiếu niên Tiền phong và Nhi đồng. Năm 2020, chị gia nhập Hội Nhà văn Việt Nam và từ tháng 9 năm 2022, đảm nhiệm vị trí Phó Chủ tịch Hội đồng Văn học Thiếu nhi.

- Thơ của Bảo Ngọc được đánh giá cao nhờ sự trong trẻo, hồn nhiên và ngọt ngào, phản ánh sâu sắc thế giới trẻ thơ. Nhiều tác phẩm của chị đã được đưa vào sách giáo khoa tiểu học.

(1) dậu (có cách viết khác “giậu”): hàng rào làm bằng tre, nứa hoặc hàng cây nhỏ và rậm để ngăn sân, vườn ở làng quê

(2) trở hoa: nở hoa

(3) cội: gốc rễ của cây

5.

Không phân biệt

*Không phân biệt cánh chim và cánh cửa
dĩ nhiên
không phân biệt
ánh ban mai với chiều tà,
anh
lạnh canh ống kim loại mòn, gió đã thổi
từ non cao đáng khoan hoà
từ bãi phù sa
sông như người đi bụi*

về
mang khuôn mặt phớt đời qua phố
bao ghềnh thác phải quên chỉ để bụng một lời mảnh dẻ

Không phân biệt trời xanh mái nhựa xanh
em với manơcanh cùng lạnh
làm sao mà phân biệt
những cây những lá và những nước
đang rì rầm gọi ta

Chạy một nhòai trên cao nguyên Đồng Văn, kia
đá xám, áo đen, ngựa đỏ
nòng súng sẵn bắt ngờ kéo vút lên
rồi nhòe dần trong kỷ niệm
không phân biệt
ngủ bên ngoài mái hiên hay ngủ trong lòng mẹ
đâu cũng một giấc mơ

Dan vào nhau tất cả mọi hình hài, nhưng hơi thở
dĩ nhiên, chẳng bao giờ pha trộn
và ta nhìn nghiêng, mi mắt ướt
có chút gì khác chẳng

(Nguyễn Bình Phương, Nguồn: Thivien.net)

* Chú thích:

- Nguyễn Bình Phương (sinh năm 1965, Thái Nguyên) là nhà văn, nhà thơ đương đại. Ông nổi tiếng với phong cách viết đa tầng, kết hợp hiện thực và siêu thực, khai thác sâu vào thế giới vô thức con người. Hiện ông là Tổng Biên tập Tạp chí Văn nghệ Quân đội và Phó Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam.